IX edició

Ciutats Defensores dels Drets Humans

Del 4 al 16 d'octubre de 2019

Edició:
Ciutats Defensores dels Drets Humans.

Coordinació de l'edició:
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
amb la participació de l'Institut de
Drets Humans de Catalunya.

Redacció:
Maria Serrano García de La Chica,
Almena Cooperativa Feminista.

Disseny i maquetació:
Sara Lupiáñez Fontanet.

Juliol de 2019.
DL B 20863-2019

Índex

El projecte i les entitats participants 4

Municipis i altres institucions participants 6

Declaració institucional de les Ciutats
Defensores dels Drets Humans 2019 7

Els defensors i les defensores dels drets humans 8

Magaly Castillo (Nicaragua) 10
Biogra a
L'abril de Nicaragua: esclat de tensions acumulades
Entrevista

Amaru Ruiz (Nicaragua) 13
Biogra a
Silencis i exili
Entrevista

Danilo Chammas(Brasil) 16
Biogra a
Petjades d'un gegant miner
Entrevista

Noelia Heredia, La Negri(Espanya) 19
Biogra a
Discriminacions creuades
Entrevista

Sunitha Krishnan (Índia) 22
Biogra a
Recuperar vides, un llarg viatge
Entrevista

Leonard Rentería (Colòmbia) 25
Biogra a
Buenaventura, suma de violències
Entrevista

Hayat Rguibi (Sàhara Occidental) 28
Biogra a
Informar des d'un "forat negre"
Entrevista

Fredy Samuel Vásquez, Snif (El Salvador) 31
Biogra a
Hip-hop: refugi i altaveu
Entrevista

Defensors dels drets humans que estan
empresonats als seus països d'origen
a causa del seu activisme 34
Abdulhadi Al-Khawaja
Ilham Tohti

Com continuen les lluites de les defensores i
defensors dels drets humans que han participat
prèviament en el projecte? 38

El projecte i les entitats participants

"Ciutats Defensores dels Drets Humans" és un projecte impulsat conjuntament pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Institut Català Internacional per la Pau, que compta amb la participació de municipis catalans i altres institucions i entitats. L'objectiu és donar a conèixer la feina de defensors i defensores dels drets humans, cosa que contribueix a conscienciar la població de les ciutats participants sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en el dia a dia.

El l conductor del projecte és l'estada a Catalunya d'un grup de defensors i defensores dels drets humans d'arreu del món. En el marc de la visita, participen en diversos actes (conferències, reunions institucionals, activitats en centres educatius, trobades amb mitjans de comunicació, etc.), on poden exposar les seves reivindicacions i compartir la tasca que desenvolupen en els seus territoris. Això ofereix als i les activistes suport i visibilitat internacionals.

El projecte va arrencar l'any 2013 i ha tingut continuïtat des d'aleshores. Va néixer sota l'impuls de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, que el va liderar ns al 2016. El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament li va agafar el relleu al 2017, coincidint amb la cinquena edició del projecte.

Al 2018 "Ciutats Defensores dels Drets" Humans va agafar un nou impuls, amb la incorporació d'una desena de municipis en una nova edició al mes d'abril. Així, es va ampliar el calendari anual del projecte, que ara té dos espais centrals d'activitat, un a la primavera i un altre a la tardor.

+ informació: ciutatsdretshumans.cat

Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD)

És una organització formada per més de 300 socis, entre ajuntaments i altres entitats municipalistes catalanes (diputacions, consells comarcals i mancomunitats). Cada soci destina una part del seu pressupost a nançar accions de cooperació al desenvolupament i de solidaritat amb els pobles dels països més empobrits.

L'objectiu del Fons és promoure, tant a casa nostra com en països més desafavorits, la creació i la consolidació d'una societat civil activa i compromesa amb els valors del desenvolupament humà i els drets humans. La institució nança, per tant, projectes que prioritzen la participació directa de la població bene ciària, i dona suport a projectes de sensibilització i educació realitzats per organitzacions del nostre país.

El FCCD gestiona de forma conjunta els recursos econòmics aportats per les institucions associades. S'uni quen així els criteris d'anàlisi i avaluació dels projectes, i es disposa d'un equip tècnic d'especialistes que facilita el seguiment coordinat dels projectes. En de nitiva, el Fons permet superar la dispersió d'esforços, les duplicitats i les limitacions tècniques i econòmiques de molts ajuntaments.

+ informació: www.fonscatala.org

Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)

La seva nalitat és defensar el dret d'asil i els drets de les persones refugiades i immigrades. A la vegada, treballa per afavorir els processos d'integració social de les persones refugiades i immigrades a Catalunya.

La CCAR compta amb diferents programes, que tenen com a objectiu donar una resposta global i integral a les di cultats derivades del fet migratori. La seva tasca s'estructura a través de dues grans línies d'intervenció, interrelacionades entre sí i ambdues igual d'importants:

• Atenció a les persones refugiades i immigrades a través de programes socials, jurídics i ocupacionals.

• Defensa dels drets de les persones refugiades i immigrades a través de la incidència política i social i la participació.

La CCAR va ser l'entitat gestora de l'acollida dels defensors i defensores de drets humans participants al "Programa de defensors i defensores de drets humans" que l'O cina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va dur a terme entre els anys 2009 i 2011. Actualment, gestiona el "Programa català de protecció de defensors i defensores dels drets humans", que s'impulsa amb el suport de diverses unitats del govern de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

+ informació: www.ccar.cat

Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)

És una entitat que va néixer fa més de trenta anys a Barcelona, al voltant d'un grup de persones amb un clar sentit reivindicatiu i amb vocació de lluita pel progrés de les llibertats i de la democràcia al món. Des d'una aposta per la conjunció d'esforços individuals i col·lectius d'institucions públiques i privades, treballa per l'expansió dels drets polítics, econòmics, socials i culturals per a totes les persones.

La nalitat de l'IDHC és la investigació, la divulgació i la promoció dels drets humans des d'una perspectiva interdisciplinària. Es busca millorar la cooperació amb les persones, els pobles i els països en desenvolupament.

L'IDHC ha participat en activitats directament vinculades a la temàtica del projecte "Ciutats Defensores dels Drets Humans". N'és un exemple la seva implicació al "Programa de defensors i defensores de drets humans" que l'O cina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va portar a terme del 2009 al 2011.

+ informació: www.idhc.org

Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

És un organisme públic creat pel Parlament de Catalunya l'any 2007, en el marc del desplegament de la Llei de Foment de la Pau. Té caràcter institucional, però és independent del Govern i les entitats privades, i està dotat de personalitat jurídica pròpia.

L'ICIP busca promoure la cultura de la pau a Catalunya i al món, facilitar la resolució pací ca i la transformació dels con ictes i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau. En aquest sentit, la institució treballa per la seguretat humana, la prevenció i la solució pací ca dels con ictes i les tensions socials, l'enfortiment i l'arrelament de la pau i la convivència, la construcció de pau i la defensa dels drets humans.

Igualment, presta serveis i articula respostes per a la ciutadania, el moviment per la pau, el món acadèmic i les administracions públiques. Organitza i col·labora amb altres actors per dur a terme activitats de recerca sobre pau i de docència, transferència de coneixements, difusió, sensibilització i intervenció sobre el terreny.

L'ICIP disposa d'una biblioteca oberta al públic amb un fons de més de 7.500 volums especialitzat en la temàtica de la cultura de pau, la seguretat i els con ictes.

+ informació: icip.gencat.cat

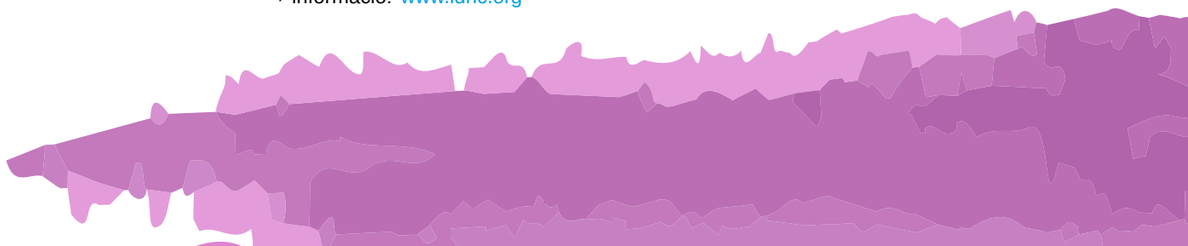

Municipis i altres institucions participants

Aquest projecte compta amb la participació d'ajuntaments i institucions que, des dels seus respectius àmbits d'actuació, treballen en la defensa dels drets humans. En l'edició de tardor, participen:

Barberà del Vallès	www.bdv.cat
Castelldefels	www.castelldefels.org
El Prat de Llobregat	www.elprat.cat
Esplugues de Llobregat	www.esplugues.cat
Gavà	www.gavaciutat.cat
Girona	www.girona.cat
Granollers	www.granollers.cat/can-jonch
Molins de Rei	www.molinsderei.cat
Sant Boi de Llobregat	www.santboi.cat | www.barrejant.cat
Sant Cugat del Vallès	www.santcugat.cat
Sant Joan Despí	www.sjdespi.net
Sant Vicenç dels Horts	www.svh.cat
Santa Coloma de Gramenet	www.gramenet.cat
Terrassa	www.terrassa.cat
Viladecans	www.viladecans.cat
Diputació de Barcelona	www.diba.cat
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament	cooperaciocatalana.gencat.cat
Àrea Metropolitana de Barcelona	www.amb.cat
Casa Amèrica Catalunya	americat.barcelona/
Fòrum de Síndics i Defensors Locals de Catalunya	www.forumsd.cat/inici/

Declaracio institucional de les Ciutats Defensores dels Drets Humans 2019

La defensa dels drets humans és un deure que totes les administracions d'un país democràtic han d'assumir i que cal realitzar a escala global i local, tal com s'estableix al dret internacional dels drets humans.

Els municipis tenen un paper fonamental en la promoció i garantia dels drets humans i per això han elaborat i assumit documents com la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i la Carta-Agenda Mundial de Drets Humans a la Ciutat.

Les Nacions Unides demanen als governs una protecció especial als defensors i defensores de drets humans: individus, grups i organismes de la societat que promouen i protegeixen els drets humans i les llibertats fonamentals, particularment pel que fa a col·lectius en situació de vulnerabilitat.

Molts d'aquests defensors i defensores posen en perill la seva vida i llibertat pel fet de reivindicar i exercir drets que són universals. Al 2018, 321 defensors i defensores en 27 països van ser atacats i assassinats pel seu treball, el número més alt mai registrat, segons dades de Front Line Defenders.

En solidaritat amb les lluites pels drets humans a tot el món, i en suport a les persones defensores dels drets humans que les sustenten, 26 municipis catalans hem dissenyat i organitzat per setè any consecutiu, i amb suport de la societat civil, el projecte "Ciutats Defensores dels Drets Humans".

Per tot això,

1. Reivindiquem la vigència i ple respecte dels drets reconeguts internacionalment, així com del dret de les defensores i defensors de drets humans a desenvolupar la seva tasca sense riscos ni amenaces.

2. Recordem i donem suport a la crida feta per les Nacions Unides ara fa vint anys de defensar als qui defensen els drets humans, com a compromís ètic i polític dels governs democràtics.

3. Recordem que les minories de tot tipus es troben en una situació d'especial vulnerabilitat davant la violació dels drets humans i que cal protegir amb especial atenció els seus drets.

4. Condemnem la imposició de limitacions a les activitats dels defensors i defensores de drets humans, incompatibles amb el dret internacional dels drets humans, i llur persecució per part de governs autoritaris. I exigim l'alliberament i retirada de càrrecs contra Victoire Ingabire Umuhoza, Abdulhadi Al-Khawaja, Omid Kokabee i Ilham Tohti, defensors i defensores part d'aquest projecte, que actualment estan empresonats o en llibertat condicional als seus països d'origen a causa del seu activisme.

5. Renovem el nostre compromís amb els drets humans i ens comprometem a mantenir i intensi car les polítiques públiques locals de suport als defensors i defensores de drets humans, tant a escala local com internacional.

Els defensors i les defensores dels drets humans

Els defensors i les defensores dels drets humans són persones que, de manera individual o col·lectiva, treballen per promoure o protegir els drets humans, normalment a escala local o regional. El que els identifica és la finalitat de la seva tasca, per bé que la naturalesa de les seves activitats pot ser molt diversa. Poden ser membres d'entitats no governamentals, persones que treballen al sector públic en l'àmbit de la justícia, sindicalistes, membres d'organitzacions internacionals, professionals del sector privat, etc.

La tasca dels i les defensores de drets humans pot consistir en reunir i difondre informació sobre violacions de drets humans, impulsar accions per mobilitzar l'opinió pública, capacitar o formar altres persones en drets humans, donar suport a les víctimes de violacions de drets o enfortir els mecanismes de rendició de comptes. En definitiva, es tracta d'una àmplia varietat d'activitats que tenen com a característica comuna un compromís per ajudar altres persones, basat en les normes internacionals de drets humans i en els principis d'igualtat i no discriminació i el respecte de la dignitat humana.

Aquest compromís comporta de vegades un risc per a la seguretat i la vida dels defensors i defensores, que pot afectar també les seves famílies, i que prové tant d'actors governamentals com d'altre tipus (terratinents, paramilitars, grups de delinqüència organitzada, etc.). Per tal de protegir la feina d'aquestes persones, l'any 1998 les Nacions Unides van adoptar la "Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts" (Resolució 53/144, de 9 de desembre de 1998), que reconeix:

> Article 1
> Tota persona té dret, individualment o col·lectivament, a promoure i procurar la protecció i realització dels drets humans i les llibertats fonamentals a nivell nacional i internacional.
>
> Article 2
> Cada Estat té la responsabilitat i el deure de protegir, promoure i implementar tots els drets humans i llibertats fonamentals, *inter alia*, adoptant tants passos com siguin necessaris per crear totes les condicions necessàries en els àmbits social, econòmic, polític i altres, així com les garanties legals requerides per assegurar que totes les persones sota la seva jurisdicció, individualment i en associació amb altres, puguin gaudir a la pràctica de tots els drets i llibertats.

La Declaració consagra el dret individual i col·lectiu de conèixer, difondre i protegir els drets humans. A més, obliga els Estats a protegir les persones que defensen els drets humans.

L'any 2000, i com a mecanisme de garantia d'aquesta Declaració, l'ONU va nomenar un Relator especial per a la situació de les persones defensores dels drets humans. El càrrec l'exerceix actualment el francès Michel Forst, que desenvolupa diferents activitats amb l'objectiu de promoure el compliment de la Declaració. Entre altres, elabora informes de seguiment que inclouen recomanacions per als Estats.

A nivell europeu, l'any 2004 es van aprovar les Directrius de la UE relatives als defensors i defensores de drets humans, que van ser actualitzades l'any 2008. Aquestes Directrius de neixen el paper que la UE ha de desenvolupar pel que fa a la cooperació amb defensors i defensores de drets humans i al suport a activistes que es trobin en situació de risc. Brussel·les compta també amb un Representant especial per als drets humans, que des del mes de març d'enguany és l'irlandès Eamon Gilmore. A més, a l'octubre del 2015 la UE va posar en marxa el mecanisme ProtectDefenders.eu, que té com a objectiu donar suport a persones defensores de drets humans d'arreu del món que es troben en situació de risc. Protectdefenders.eu està dirigit per un consorci de dotze ONG internacionals.

Tot aquest conjunt de normes, òrgans i instruments internacionals per promoure els drets humans i protegir les persones que els defensen ha d'anar reforçat per l'acció dels poders públics, tant estatals com regionals i locals. El projecte de "Ciutats Defensores dels Drets Humans" és un pas més en aquest camí i una mostra de la implicació de les ciutats en la defensa i la promoció dels drets humans, com a eix transversal de les polítiques públiques.

Fotogra a: Daniel Cima/CIDH.

magaly castillo

(NICARAGUA)

"Som una generació cansada de les falses democràcies i les guerres justicieres."

És una activista feminista de Nicaragua. Llicenciada en Psicologia, és actriu i instructora de teatre popular. Va créixer en un barri SREUH G·(VWHOt XQD FL\ SDtV /D VHYD DGROHVF PDUFDGD SHU P~OWLS (discriminació, exclusió, assetjament i agressions masclistes, etc.), però ella va aconseguir fer-hi front a WUDYpV GH O·DFWLYL

Als 14 anys va començar a participar en organitzacions juvenils i feministes. A la Casa G·$GROHVFHQWV G·(exemple, feia ràdio i teatre per SURPRXUH O·HGXFDFLy participació juvenil. Poc a poc, va anar trobant en el teatre popular i en el feminisme eines fonamentals per a la construcció de noves realitats.

Al 2015 va posar en marxa, juntament amb altres dones joves, el FROÃOHFWLX WHDWUDO /DV $PDSRDV DPE O·REMHFWLX GH FUHDU ÚXQ HVSDL GH WUREDGD VDQDFLy SHQVDPHQW FUtWLF DFWLX LHPLQLVWD HO SDUDXOHV GH &DVWLOOR (O FROÃOHFWLX YD GHVHQYROXSDU GHO WUHEDOO per a altres dones de la ciutat, i va portar personatges femenins SRGHURVRV D WRW WLSXV G·HVFHQHV

/D VLWXDFLy TXH HV YD JHQHUDU D 1LFDUDJXD QR SUHPHVHU GH O·DO\ SDVVDW YD REOLJDU &DVWLOOR D GHL[DU O·DFWLYLVWD YD DUULEDU D &DWDOXQ\D $ FDV QRVWUD SDUWLFLSD DO FROÃOHFWLX

Feministas Autoconvocadas, un grup de dones feministes de Nicaragua i Catalunya que lluita per fer visibles les vulneracions de GUHWV TXH HV SURGXHL[HQ DO SDtV FHQWUHDPHULFj 7DPEp FRQÃOHUR DPE O·$UWLFXODFLy GH 0RYLPLHQWRV 6RFLDOV GH 1LFDUDJXD DPE algunes expressions autoconvocades de la diàspora i persones H[LOLDGHV GH 1LFDUDJXD D (VSDQ\D

L'abril de Nicaragua: esclat de tensions acumulades

"La violència i la repressió observades a Nicaragua des que van començar les protestes a l'abril [de 2018] són el producte de l'erosió sistemàtica dels drets humans al llarg dels anys i posen en evidència la fragilitat general de les institucions i de l'Estat de Dret."

Zeid Ra'ad Al Hussein
Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (2014 – 2018)

Enguany s'han complert 40 anys del triomf de la Revolució Sandinista. El 19 de juliol de 1979, el moviment guerriller del Frente Sandinista de Liberación Nacional (FSLN) va aconseguir entrar a Managua i posar a la dictadura de la dinastia Somoza, que havia governat Nicaragua amb mà de ferro durant més de quatre dècades. Va iniciar-se aleshores una dècada de polítiques progressistes i d'esquerres, que a casa nostra va inspirar tota una generació.

Com recordava el professor José Manuel Rúa en un article publicat a la revista Sapiens al mes de febrer, la Revolució Sandinista va transformar profundament el país, amb una reforma agrària, campanyes d'alfabetització i de vacunació massives, i la nacionalització de la banca i de les propietats de la família Somoza. Ho va fer malgrat una guerra interna que va provocar aproximadament 30.000 morts, la de la Contra, una forta oposició armada nereva de la Guardia Nacional de Somoza i nançada pels Estats Units.

L'actual president de Nicaragua, Daniel Ortega, ja era en aquella època un dirigent polític destacat. Durant l'etapa de Somoza havia passat set anys a la presó, conseqüència de l'assalt a un banc amb l'objecte de recaptar fons per la revolució. Després de la caiguda del dictador "va emergir com a líder nacional", en paraules del veterà periodista Jon Lee Anderson. De 1979 a 1985 va coordinar la Junta de Govern de Reconstrucció Nacional, i després de guanyar les eleccions de 1984 va convertir en el president del país. Lideraria Nicaragua ns al 1990, quan va perdre les eleccions davant de Violeta Barrios de Chamorro, de la Unión Nacional Opositora.

Durant 16 anys, el país centreamericà va ser governat per executius liberals i conservadors. Ortega, per la seva banda, es va mantenir com a candidat permanent de l'FSLN. Va aconseguir sobreviure políticament a un llarg període de fracassos, durant el qual va ser acusat per la de la seva companya i actual vicepresidenta del país, Rosario Murillo, d'haver abusat sexualment d'ella des que tenia 11 anys.

Les eleccions de 2006 van tornar a portar Daniel Ortega a la presidència del país. En un article publicat a The New Yorker l'agost de l'any passat, Jon Lee Anderson explicava així el seu retorn: "Va aconseguir combinar el suport de l'esquerra i la dreta. Havia assolit acords amb antics enemics conservadors, inclòs el cardenal catòlic Miguel Obando y Bravo i membres del poderós sector privat del país. Tot i que encara s'autodenominava sandinista, a rmava que havia tornat a néixer com a catòlic; de fet, el lema o cial del seu govern és 'Cristiana, Socialista i Solidària". El viratge d'Ortega va anar acompanyat d'una corrupció creixent, que es nodriria també del petroli subvencionat enviat des de Veneçuela. En aquest procés, Ortega i la seva família es van anar col·locant en posicions socials i econòmiques clau, que els han permès acumular una gran fortuna.

Quan l'abril del 2018 va esclatar a Nicaragua una profunda crisi política i social, aviat es va fer evident que el sistema que progressivament s'havia anat instaurant amb el retorn d'Ortega s'havia tornat intolerable per a bona part de la societat civil. En el seu informe d'agost de 2018, l'O cina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (OACNUDH) ho recollia així: "A causa del seu abast i persistència, l'onada de protestes que s'ha desenvolupat des d'abril de 2018 sembla ser el resultat de greuges amb arrels profundes."

L'anàlisi de l'OACNUDH es feia ressò de l'afebliment des de 2006 del marc institucional del país, "amb la concentració dels diferents

Fotogra a: Renata Ávila (Flickr, Creative Commons).

Entrevista

poders de l'Estat en mans del partit governant". També recollia un advertiment de 2009 del Comitè contra la Tortura –que exigia a l'executiu mesures efectives per protegir les veus dissidents de Nicaragua– i les denúncies, en els darrers anys, de vulneracions de drets humans en la repressió de la protesta social –com per exemple en les mobilitzacions camperoles contra el projecte del Canal Interoceànic. Una de les líders d'aquest moviment, Francisca Ramírez, apuntava aquesta mateixa línia en una entrevista a El Salto la primavera passada: "La repressió d'abril, els camperols ja la coneixíem des de 2013."

Has trobat en el teatre una eina de denúncia i de transformació.
A mi fer teatre em va salvar bastant la vida. Des de petita, va ser un recurs per sobreviure a la violència que vaig patir en el si de la família i, a nivell general, al país. El teatre m'ha permès tenir una veu i qüestionar la meva realitat; ha estat l'espai on he pogut cridar fort contra les injustícies.

En bona mesura he estat autodidacta, però també he participat en experiències i formacions amb perspectiva feminista i social, on he après que l'objectiu és resistir i apropiar-nos de les arts escèniques

un espai que ens havia estat negat. És aquí on jo, una dona, jove, de pell fosca, de classe baixa, i ara migrant, puc parlar, ser escoltada i interpel·lar el poder.

Pel que fa al col·lectiu amb el qual he construït complicitats, el teatre ens va donar la possibilitat de trobar-nos cossos violentats que per a la història són només xifres. Des del teatre vam generar activisme i vam somiar en crear espais per a altres dones on parlar de totes les violències, amb seguretat, suport, afectivitat i diversió. Vam impulsar estratègies col·lectives de resistència i vam posar en pràctica eines d'economia feminista. La investigació teatral que fèiem estava vinculada a l'experiència quotidiana de moltes dones del nostre entorn, i això permetia crear escenes màgiques que mostraven opcions diferents, personatges que podien construir eines i sortir de situacions complexes. El nostre teatre buscava engrandir les capacitats re exives i facilitar la recerca d'una veu i una postura pròpies davant del sistema de violències sobre el qual descansen les nostres societats injustes.

Fotogra a recuperada de Managuafuriosa.com.

Les violències masclistes marquen el teu recorregut vital, però et connecten també al moviment feminista. Quines són les principals reivindicacions del moviment feminista nicaragüenc?
A Nicaragua, la tasca del moviment feminista ha estat per a molte supervivents de violència una via per salvar-nos i per fer justícia soci Principalment, totes les organitzacions i activistes feministes exigim viure vides lliures de violències, i tenir un codi penal que ens empari davant la violència de gènere. Des del 2014 tenim la Llei 779 contra la violència cap a les dones, però el govern l'ha utilitzat només per vendre una imatge de bon govern a nivell internacional; internament, ha destruït la llei. Qui dona suport a les víctimes de violència de gènere, els garanteix atenció psicològica i legal, qui protesta quan hi ha un feminicidi, qui compta i registra les víctimes i exigeix justícia, és el moviment feminista i de dones. I això ho hauria de fer l'Estat.

Fotogra a: Jorge Mejía Peralta (Flickr, Creative Commons).

La altra de les demandes del moviment feminista és la derogació de la llei que des del 2006 penalitza l'avortament, i que és conseqüència del pacte del govern dictatorial de Daniel Ortega amb l'església. I per descomptat, també reclamem llibertat d'expressió a Nicaragua –el moviment feminista ha estat perseguit i censurat des de molt abans de la crisi de 2018–, que s'aturi la persecució a líders indígenes i afrodescendents i a defensors de la terra, i que s'impulsi una educació lliure, i de qualitat.
Les protestes que s'inicien l'abril de 2018 troben una forta base en el moviment feminista.
Fa anys que el moviment feminista i de dones denuncia l'actuació i la corrupció del govern, així com la instauració d'un model econòmic corporativista que expropia, explota i roba per totes bandes. Des del 2010 el moviment feminista i de dones, amb les seves diverses expressions, ha fet pressió per exigir la renúncia del dictador Daniel Ortega i bastir uns mínims democràtics des d'on poder començar a construir l'Estat de Nicaragua.

Com és la situació actual a Nicaragua?*
La població és víctima d'un estat de terror, encara estem exigint que se'ns deixi de matar i de reprimir. Quinze mesos després de l'esclat social, no tenim cap garantia de drets humans. Continuen els segrestos i no podem protestar. Hi ha una legislació inconstitucional sobre terrorisme que s'utilitza per acusar manifestants, detenir-los i, quan han passat per mesos de tortura, deixar-los anar amb una llei d'amnistia.

*Aquesta entrevista va realitzar-se el 19 de juliol de 2019.

+ informació:
twitter.com/nicas_catalunya
www.facebook.com/ArticulacionNic

amaru ruiz

(NICARAGUA)

"Fa més de set anys que denunciem el procés d'invasió de colons a la Reserva Biològica Indio Maíz i al territori Rama – Kriol, però les autoritats no hi han fet res."

És un defensor nicaragüenc dels drets humans. És biòleg, investigador i ambientalista, i presideix
OD)XQGDFLyQ GHO 5tR XQ
des de 1990 treballa en la conservació i el desenvolupament sostenible del
VXG HVW GH 1LFDUDJX
G·DFWXDFLy G·DTXHV
es troba la Reserva Biològica Indio
0Dt] XQD GH OHV Pp
GHO SDtV

$ PpV G·LPSXOVDU OD
les àrees protegides del sud-est del
SDtV OD)XQGDFLyQ G
WDPEp HQ OD SURPRFL
econòmiques sostenibles,
O·HQIRUWLPHQW L O·DF
OHV FRPXQLWDWV LQGtJHQ
O·HGXFDFLy DPELHQWDO D
comunitàries i la realització de recerques
L LQYHVWLJDFLRQV /·RUJDQLW
IDPtOLHV FDPSHVLQHV L LQGtJHQHV TXH
PHJDSURMHFWH GHO &DQDO ,QWHURFHjQLF
G·HVWXGLV LQGHSHQGHQWV VREUH DTXHVW

/·$PDUX 5XL] YD QpL[HU D 0DQDJXD SHUz D
YLXUH D 6DQ &DUORV DO GHSDUWDPHQW G
universitaris –a més de la llicenciatura en Biologia, compta amb diversos postgraus i un màster en responsabilitat social corporativa amb enfocament en drets humans– el van allunyar durant un temps del sud-est nicaragüenc. Però va tornar i va integrar-se a la
)XQGDFLyQ GHO 5tR

$FWXDOPHQW D PpV G·RFXSDU OD SUHVLGq
PHPEUH GHO *UXSR &RFLEROFD GH O·$UWL
6RFLDOHV \ GH 2UJDQL]DFLRQHV GH OD 6RFL
1DFLRQDO $XO \ %ODQFR $FXPXOD XQD OOD
UHFHUFD GRFqQFLD L IRUPDFLy L pV H[FRR
Red Nicaragüense por la Democracia y el Desarrollo Local.

/HV YHXV FUtWLTXHV G·$PDUX 5XL] L GH OHV
GH OD)XQGDFLyQ GHO 5tR KDQ HVWDW JUHX
GH $ ÀQDOV GH O·DQ\ SDVVDW O·$VVH
FDQFHOÃODU OD SHUVRQDOLWDW MXUtGLFD G
OHV LQVWDOÃODFLRQV GH O·RUJDQLW]DFLy
emissora comunitària construïda amb el suport de
O·$VVRFLDFLy G·$PLVWDW 6DQ 0LJX

7DPEp D ÀQDOV GH 5XL] Y
1LFDUDJXD +R YD IHU GHVS
estat rebent amenaces reiterades, haver patit un atac a casa seva i haver rebut informacions a través de diverses vies sobre la preparació,
SHU SDUW GH O·(VWDW
detenció i acusació. Ara viu a Costa Rica, on espera que se li
UHFRQHJXL HO GUHW G·DV

Instal·lacions de Radio Humedales. Fotogra a: Associació d'Amistat San Miguelito – Sant Boi.

Silencis i exili

Diverses fonts identi quen l'incendi a la Reserva Biològica Indio Maíz com un dels principals antecedents de les protestes que l'abril de 2018 van posar contra les cordes el govern de Daniel Ortega. Així ho recull l'informe "Graves violaciones a los derechos humanos en el marco de las protestas sociales en Nicaragua", publicat per la Comissió Interamericana de Drets Humans al juny del 2018. La lenta resposta de l'executiu a l'hora d'apagar l'incendi va generar les primeres protestes de joves estudiants i grups ambientalistes i camperols.

Dies després, el 16 d'abril, el govern va anunciar una reforma del sistema de seguretat social que incrementava les aportacions tant de les persones treballadores com de les empreses, i que a més retallava les pensions un 5%. De nou es van produir protestes pacífiques, protagonitzades sobretot per estudiants i persones jubilades. El 18 d'abril hi va haver concentracions a Managua i a León, que van ser reprimides per grups violents favorables al govern (coneguts com turbas, forces de xoc). La policia antiavalots també va intervenir, amb cops i gasos lacrimògens.

La dura repressió d'aquestes mobilitzacions va generar noves protestes, que es van estendre al llarg del país. Les forces governamentals van continuar responent de manera completament desproporcionada, disparant ns i tot munició real. I la repressió no va fer més que alimentar un sentiment generalitzat d'indignació. El govern va retirar el projecte de reforma de la seguretat social el 22 d'abril, però ja era massa tard i la mesura va ser del tot insu ciente per aturar la crisi. El 27 d'abril ja s'havien registrat 30 morts arran de les protestes, la majoria estudiants d'universitat, un periodista i dos agents de policia.

Ha passat més d'un any des d'aleshores. El con icte ha passat per diverses fases: la insurrecció popular, la repressió generalitzada, un diàleg frustrat, la retirada de barricades i recuperació del control territorial per part del govern, la repressió selectiva. L'informe de juny de 2019 del Mecanisme Especial de Seguiment per a Nicaragua de la Comissió Interamericana de Drets Humans fa difícil pensar en una paci cació propera. Les xifres de la repressió parlen de 327 persones assassinades (24 nenes, nens i adolescents, i 21 policies), 400 professionals de la salut que han perdut la feina, 144 estudiants expulsats de les universitats, i més de 70.000 persones exiliades.

Nicaragua és ara un país governat per la por, pels silencis, per la repressió. Una situació que Daniel Ortega va celebrar el passat 19 de juliol quan en la commemoració dels quaranta anys de la Revolució Sandinista va felicitar-se també del "primer aniversari del triomf contra el colpisme".

Fotogra a: Jorge Mejía Peralta (Flickr, Creative Commons).

Entrevista

La Fundación del Río ha patit una forta repressió governamental al llarg de l'últim any.
La Fundación del Río ha treballat en la defensa del medi ambient al sud-est de Nicaragua i en l'acompanyament a les poblacions més vulnerables durant 30 anys. S'ha convertit en blanc del règim per les posicions que hem adoptat davant del megaprojecte del Canal Interoceànic i per la denúncia que hem estat fent de la negligència de les autoritats pel que fa a la protecció de la Reserva Biològica Indio Maíz (RBIM). L'Estat ha sigut negligent perquè no ha aplicat el marc jurídic ambiental i perquè no va proporcionar una atenció oportuna a l'incendi d'abril de 2018, cosa que va generar les primeres protestes.

Quina és la situació actual de la Fundación i de les persones que en formen part?*
És més complicada. Algunes de les persones col·laboradores es troben a Costa Rica, perquè han perdut la seva font de treball, que era l'organització. La majoria de membres es troben als territoris i estan passant situacions precàries. Tot i això, la nostra organització continuarà treballant en la mesura que sigui possible. Continuarem lluitant perquè es faci justícia i se'ns retorni el nostre patrimoni i personalitat jurídica. Arribarem a les últimes instàncies internacionals per denunciar la violació del nostre dret a la llibertat d'associació.

Quins són els principals riscos als quals cal fer front per preservar la RBIM?
En primer lloc, hi ha en marxa processos d'invasió de famílies cap a la zona del nucli de la reserva; això fa que avanci la front agrícola i canviï l'ús del sòl, que passa de ser forestal a ser utilit per a l'agricultura i la ramaderia. A més, es generen processos contaminació i desforestació dels recursos naturals protegits. E segon lloc, hi ha el trà c de terres que es produeix dins de la zo nuclear de la reserva. En tercer lloc, destaca l'incompliment d marc legal ambiental per la protecció de la RBIM per part de le institucions de l'Estat. A això s'hi suma la pressió de les empres extractives i de monocultius a la zona d'amortiment de la reserv que genera un desplaçament econòmic de les poblacions locals. quart lloc, hi ha una manca de reconeixement de les comunita indígenes Rama i Kriol pel que fa a la governança del seu territo que representa més del 80% de la RBIM. I per últim, cal tenir en compte que hi ha molt poques organitzacions i recursos dedicats a la conservació de les àrees protegides del sud-est de Nicaragua.

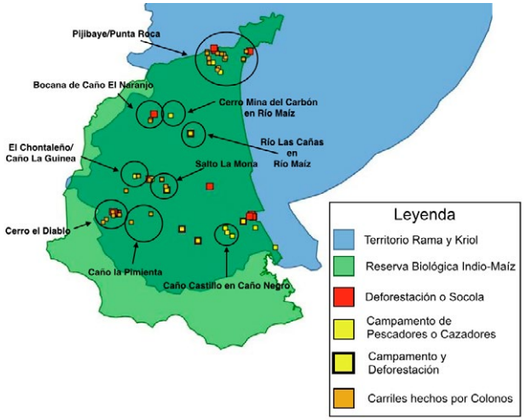

Mapa de la RBIM recuperat del web de la Fundación del Río (2016).

La Fundación del Río forma part del Grupo Cocibolca.
Sí, és una plataforma de coordinació i acció entre organitzacions de la societat civil que treballen pel medi ambient. Va sorgir per fer front al megaprojecte del Canal Interoceànic, però a dia d'avui és un referent en temes ambientals. Més enllà del Canal Interoceànic, aborda la situació ambiental del país.

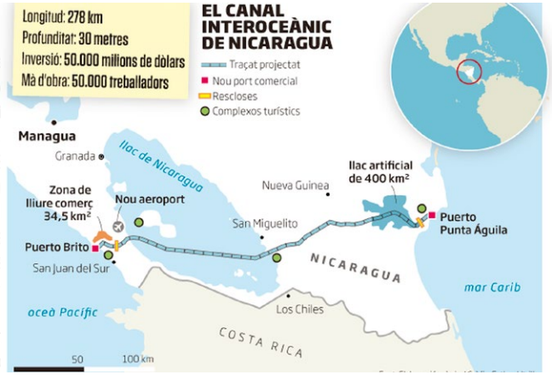

Font: Diari Ara

L'abril de 2018 van connectar les lluites rurals i urbanes de Nicaragua. Com es va produir aquest vincle?
Van con uir diverses demandes socials que no havien explotat ns aleshores i es van connectar a les lluites que s'havien estat duent terme des del món rural, com els moviments contra el Canal, contra la mineria i contra les empreses de monocultius. La negligència en l'atenció a l'incendi de la RBIM va despertar la consciència de joves universitaris, que van impulsar protestes socials a Managua i a León i que després es van estendre a altres ciutats.

La repressió d'aquestes protestes i la reforma del sistema de seguret social, que afectava la població de la tercera edat i treballadors qu cotitzaven, va provocar una insurrecció social cívica, que va ser reprimida pel règim ns al punt de cometre crims de lesa humanitat i eliminar les garanties democràtiques del país. Molts sectors es van unir a les protestes socials i altres van sorgir a l'abril, amb demandes comunes de respecte als drets humans i de democràcia, justícia i llibertat.

*Aquesta entrevista es va realitzar el 2 de juliol de 2019.

+ informació:
www.fundaciondelrio.org
www.facebook.com/riosanjuan
twitter.com/amaruruiz

danilo chammas

(BRASIL)

“La mineria mata cada dia. Hi ha un model que s’aplica no només al Brasil, sinó pràcticament a tot arreu, que és molt predador i irresponsable.”

És advocat i defensor dels drets humans a 0DUDQKmR XQ (VWDW GHO QRUG HVW EUDVLOHU amb una gran riquesa natural. Va néixer a 6mR 3DXOR FLXWDW HQ OD TXDO YD JUDGXDU VH HQ 'UHW L YD WUHEDOODU ÀQV Q·DQ\ $ 6mR 3DXOR YD IRUPDU SDUW GH O·HTXLS OHJDO GH OD &RPLVVLy GH 'UHWV +XPDQV GH O·DMXQWDPHQW L també va ser secretari executiu de la Fundació Interamericana de 'HIHQVD GHOV 'UHWV +XPDQV

Al 2008 va fer la seva primera YLVLWD D 0DUDQKmR FRQYLGDW SHU OD [DU[D -XVWLoD QRV 7ULOKRV -XVWtFLD als Rails). Va començar aleshores una col·laboració que amb els anys no ha fet més que consolidar-se. Al març GHO GHVSUpV GH ÀQDOLW]DU XQ PYWH HQ Dret al Canadà, Danilo Chammas va tornar al Brasil i va establir-se a Açailândia, un municipi de O·LQWHULRU GH 0DUDQKmR 'H QRX SHU LQYLWDFLy GH -XVWLoD QRV 7ULOKRV -Q7

-Q7 KDYLD QDVFXW D ÀQDOV GH FRP XQD FDPSDQ\D TXH WHQLD O·REMHFWLX G·DUWLFXODU OOXLWHV FRQWUD O·DEWXDFLy GH 9DOH /·DQ\ HQ HO PDUF GHO)zUXP 6RFLDO 0XQGLDO GH %HOpP GR 3DUi -Q7 YD RUJDQLW]DU XQD VqULH GH WDOOHUV (Y DQ JHQHUDU HVSDLV G·LQWHUFDQYL TXH YDQ UHVXOWDU GHVERUGDQWV (Q OORFV GHO %UDVLO L WDPEp G·DOWUHV SDwVRV TXH WHQLHQ HQ FRP~ HO IHW GE viure en territoris impactats per les operacions de la Vale.

Fotogra a recuperada del web de la Xarxa Esglésies i Mineria (iglesiasymineria.org).

Retalles d’un gegant miner

/·q[LW GH OHV DFWLYLWDWV UHDOLW]DGHV GXUDQW HO)60 /·(OD QFHVVLWDW LPSRVDGD SHU OD UHDOLWDWµ HQ SDUDXOHV GH &KDPPDV YDQ LPSXOVDU OHV RUJDQLW]DFLRQV TXH FRQIRUPDYHQ -Q7 D FRQVWLWXLU VH HQ una xarxa més estable, amb un equip de treball que es va anar consolidant en quatre fronts: advocacia popular, educació, FRPXQLFDFLy L SURPRFLy G·DOWHUQDWLYHV HFRQzPLTXHV $ GLD G DYXL OD WDVFD GH &KDPPDV FRQVLVWHL[HQ FRRUGLQDU O·HTXLS OHJDO

-Q7 RUJDQLW]D OD VHYD IHLQD D SDUWLU GH GVV 6XVFLWDWV $oDLOkQGLD VHSDUDWV SHU XQD GLVWjQFLD GH més, importants vincles amb les lluites internacionals contra les violacions de drets comeses per la Vale. És un dels motors de O·$UWLFXODFLy ,QWHUQDFLRQDO G·$IHFWDWV SHU OD 9DOH IXQGDGD D 5LR GH -DQHLUR DO IRUPD SDUW GH O·2EVHUYDWRUL G·$PPDV 0LQHUV G·$PqULFD /ODWLQD 2&0$/ OD ;DU[D (FOHVLDO 3DQ $PD]zQLFD 5(3$0 L OD ;DU[D (VJOpVLHV L 0LQHUHV acumula una llarga col·laboració amb la Federació Internacional de Drets +XPDQV),'+

A Maranhão, les operacions de la Vale s’estructuren al voltant d’una via fèrria de gairebé 900 quilòmetres de recorregut: l’Estrada de Ferro Carajás (EFC). Ara bé, com apunta l’activista, l’actuació de l’empresa al territori no es limita únicament al transport de minerals. Hi ha també les plantes de processament de mineral i les grans estructures portuàries de la ciutat de São Luís. Dels impactes d’aquestes infraestructures, en parla Danilo Chammas a l’entrevista següent.

Fotogra a recuperada del web de Justiça nos Trilhos (justicanostrilhos.org).

Entrevista

Quins són els principals efectes negatius de l’activitat de la Vale a Maranhão?

Són múltiples. Entre altres, hi ha la mort de persones i animals atropellats pel tren; la contaminació sonora (els trens passen també a la nit), de l’aire, l’aigua i la terra; la degradació de les capes freàtiques i l’al·luvionament d’igarapés (cursos d’aigua amazònics), cosa que afecta la seguretat hídrica i la sobirania alimentària de les poblacions; els sacsejos de les estructures de les cases a causa les vibracions que genera el pas del tren; l’acaparament de terres i la desterritorialització de famílies i comunitats; els atacs a les formes de vida i producció tradicionals; l’apropiació indeguda de manifestacions culturals; la criminalització de la protesta social, amb l’espionatge i la in ltració d’agents, i amb atacs a la llibertat d’associació, de pensament i d’expressió contra líders de la comunitat, i l’explotació sexual de dones i adolescents.

“O Rio? É doce
A Vale? Amarga.”

Fragment del poema Lira Itabirana, del poeta brasiler Carlos Drummond de Andrade.

Va néixer l’any 1942 amb el nom de Companhia Vale do Rio Doce, i amb l’objectiu d’extreure minerals (ferro, coure, níquel i or) de les terres del Brasil. Durant mig segle va funcionar com a empresa pública, però l’any 1997 va passar a mans privades. Avui a dia, segons dades publicades al web de la companyia, la major productora mundial de ferro i níquel, amb presència en una trentena de països d’arreu del món.

La Vale és un gegant miner que afecta les vides de milers de perso Al Brasil, les tragèdies ocorregudes en els darrers anys a Marian Brumadinho, a l’Estat de Minas Gerais, han contribuït a fer visibles els efectes d’una mineria predadora i perillosa. Són impactes qu generen greus violacions de drets humans i importants danys ambientals, i que sovint no arriben a l’opinió pública.

Al llarg de la darrera dècada, Danilo Chammas ha invertit molts esforços en sensibilitzar la població brasilera sobre els impactes que genera la Vale amb la seva activitat, denunciar les responsabilitats de l’empresa i aconseguir reparacions per a les persones afectades. Chammas treballa a Maranhão, un Estat situat entre la regió minera de Carajás, al sud-est de l’Estat de Pará, i la costa nord del Brasil, que dona sortida a l’exportació dels minerals.

Fotogra a recuperada del web de Justiça nos Trilhos (justicanostrilhos.org).

A més, les operacions de la Vale generen una càrrega afegida sobre les dones, víctimes de l'explotació dels seus cossos i del patriarcat que acostuma a imperar en contextos com aquest. Al nal, les dones són les que habitualment estan pendents de l'alimentació, la qualitat de la terra i les cures de les persones malaltes.

Els territoris per on passa el tren de l'EFC tenen una elevada presència de pobles tradicionals i indígenes. L'activitat de la Vale té alguns impactes específics per a aquests pobles?
Certament. Les operacions de la Vale a Maranhão i Pará colpegen frontalment la cultura i l'espiritualitat de les poblacions tradicionals, i amenacen la seva supervivència i sobirania alimentària. Hi ha casos de comunitats quilombolas de Maranhão que han trobat molts obstacles, imposats per la mateixa Vale, en els processos de reconeixement de la propietat col·lectiva de les seves terres. El tren amenaça pobles indígenes amb qui ns avui no s'ha tingut contacte i és un estímul per a l'explotació il·legal de la fusta de la regió. La contaminació dels rius derivada de les operacions de la Vale és un altre factor que afecta clarament les poblacions tradicionals de l'Amazònia brasilera.

Imatge recuperada del web de Justiça nos Trilhos (justicanostrilhos.org).

Quin és el paper de l'Estat brasiler en relació amb les violacions de drets humans comeses per la Vale?
En general, l'Estat és connivent amb les violacions de drets i els danys ambientals comesos per la Vale. De fet, l'Estat ostenta una part considerable de les accions de l'empresa i ha donat un ampli suport als seus negocis mitjançant la concessió de crèdits generosos, exempcions scals i l'omissió per part dels òrgans públics de scalitzar que la Vale compleixi les lleis ambientals, tributàries, laborals, etc.

I l'opinió pública, està sensibilitzada?
Part de la nostra feina consisteix en fer arribar a l'opinió pública històries que normalment no són conegudes. També volem mostrar a la gent que les seves accions o omissions tenen una relació directa o indirecta amb els danys i violacions que es produeixen en els territoris on opera la Vale. És un repte, perquè en molts llocs la narrativa de la mineria com a "mal necessari" o del "desenvolupament a qualsevol preu" té encara molta força, i col·loca les persones i institucions en una situació de submissió en relació amb els interessos de l'empresa.

Quines són les perspectives de futur per a l'activitat de la Vale a Maranhão?
El projecte Carajás passa actualment per un procés d'expansió, que preveu l'obertura de noves mines, la construcció d'un nou ramal ferroviari de 100 km, la duplicació de tot el ferrocarril de Carajás i l'expansió de les estructures portuàries. L'any passat la Vale va assolir una xifra rècord de 203 milions de tones de mineral de ferro explotat, transportades i exportades a partir del projecte Carajás. Encara hi ha molts jaciments a disposició de l'empresa a la regió, que poden ser convertits en qualsevol moment en noves mines. Amb la paralització de les operacions a Minas Gerais, la tendència és la intensificació de les operacions a Carajás, i això ocasionarà una major pressió sobre les comunitats i els ecosistemes de Maranhão i Pará.

+ informació:
justicanostrilhos.org
twitter.com/ddchammas

noelia heredia
la negri

(ESPANYA)

"Espanya també és gitana, pesi a qui pesi."

(OV SXSLWUHV GH O·HVFROD L OHV SRUWHV GH FDVD RQ ser els seus primers instruments. Després va YHQLU HO WDPERU G·XQD UHQWDGRUD YHOOD L XQ cajón que ella mateixa es va construir. Des que era una nena, la percussió acompanya la vida de la Noelia +HUHGLD TXH DPE HOV DQ\V HV professionalitzaria i es convertiria en La Negri, una reconeguda cantaora i percussionista.

/D 1HJUL YD FUpL[HU D 2UFDVLWDV XQ EDUUL GH OD SHULTqULD VXG GH 0DGULG TXH IRUPD SDUW GHO GLVWULFWH G·8VHUD (O VHX DSUHQHQWDWJH YD VHU autodidacta. I si bé en el cant no va trobar obstacles, per al cajón va haver GH OOXLWDU HQFHQ Cajón és un PyQ G·KRPHV ´6RF GH OHV SRTXHV GRQHV SHUFXVVLRQLVWHV TXH KL KDµ H[SOLFD +HUHGLD ´L VRF O·~QLFD JLWDQD TXH V·KL GHGLFD SURIHVVLRQDOPHQW DIHJHL[+D WUHSLWMDW HVFHQDULV G·DUUHX GHO PyQ 5~VVLD (VWDWV 8QLWV $OHPDQ\D 0DUURF 4DWDU -DSy TXDOV OHV DJHQGHV KR SHUPHWHQ pV SURIHVVRUD GHO &ROOHJL G·$UW)ODPHQF L 'DQVD (VSDQ\RO $PRU GH 'LRV

eV FRQVFLHQW GH OHV GLÀFXOWDWV HVWUXFWXUDOV TXH KD KDJXW GH ZXSHUDU SHO FDPt L pV SHU DL[z TXH HO VHX GHVHQYROXSDPHQW SURIHVVLRQDO KD DQDW DFRPSDQ\DW G·XQ IRUW FRPSURPtV DPE HO IHPLQLVPH /*7%,4 L O·DQWLJLWDQLVPH 6LPEyOLFDPHQW Cajones SHOV TXDOV Wp XQD HVWLPD HSHFLDO XQ Wp HOV FRORUV GH O·DUF GH 6DQW 0DUWt L O·DOWUH HOV GH OD EDQGHUD JLWDQD /·DO\ YD UHEUH XQ GHOV

Premis Adriano Antinoo, que reconeixen la trajectòria de persones i entitats en la seva lluita per la igualtat de les SHUVRQHV /*7%,4

Durant dos cursos escolars, La Negri ha treballat a O·HVFROD S~EOLF 0DQXHO 1~xH] $UH un projecte educatiu que abordava, a través de la música, qüestions com la diversitat, el feminisme i la YLROqQFLD PDVFOLVWD $ PpV GXU YLQFXODGD D O·$VRFLDFLy *L SRU OD 'LYHUVLGDG $FWXDO forma part de Ververipen, Rroms por la Diversidad. És una entitat que treballa per promoure el discurs de respecte a la diversitat, i amb la interculturalitat FRP D PqWRGH GH WUHE ÀQDOLWDW HQ VL PDWHL[

Discriminacions creuades

L'any 1976, l'Emma DeGraffenreid i altres dones afroamericanes van demandar l'empresa General Motors per discriminació. Argumentaven que la companyia segregava la força de treball, i assignava a dones i homes diferents tipus de feines. Les tasques reservades a les dones (de secretaria, per exemple) havien de realitzar dones blanques, mentre que les persones negres només podien accedir a feines considerades d'homes (a la planta de producció). Per tant, tot i que l'empresa contractava dones i negres, excloïa les dones negres. No obstant això la justícia va desestimar el requeriment de DeGraffenreid i les seves companyes, i va concloure que no es podien combinar les demandes per discriminació per motius ètnics i de gènere. Va obviar, per tant, les situacions específiques d'opressió que afecten les persones travessades per diversos eixos de desigualtat.

El cas va commoure l'aleshores estudiant de Dret Kimberlé Crenshaw que, anys després, ja com a professora, encunyaria un terme específic per designar l'impacte que generen diferents capes d'opressió sobreposades. Així va néixer el concepte d'interseccionalitat, que obliga a una mirada complexa cap al fenomen de la discriminació. L'ètnia, el gènere, la classe social, l'orientació sexual, la diversitat de capacitats... ja no poden ser abordades de manera fragmentada.

La presidenta de l'Asociación Gitanas Feministas por la Diversidad, María José Jiménez, suggeria al 2016 exemples que permeten trasllardar el concepte d'interseccionalitat a la realitat de les dones gitanes. Ho feia en el vídeo "Sin miedo a la libertad", publicat en el marc de la programació del 8 de març de la Direcció General d'Igualtat entre Dones i Homes de l'Ajuntament de Madrid. Deia Jiménez que, sovint, les mesures d'acció positiva dissenyades per promoure la igualtat entre dones i homes no tenen cap impacte en les gitanes. "No canvien gens la nostra vida o les nostres lluites quotidianes", a rmava. L'activista mencionava casos com les llistes cremallera o les polítiques de conciliació laboral. En relació amb les primeres, es preguntava: "Per què em serveixen a mi [...] les llistes cremallera? Nosaltres no signi quem en política, no hi arribem." I pel que fa a les polítiques de conciliació, apuntava: "S'està lluitant molt per la conciliació familiar. I és meravellós poder conciliar la vida familiar amb la vida laboral. Però és que [...] a les gitanes no ens contracten."

En efecte, l'accés al treball remunerat continua sent un horitzó llunyà per a moltes gitanes europees, ns i tot si es té en compte l'autoocupació o el treball ocasional. Segons dades publicades per l'Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea el passat mes d'abril, a l'Estat espanyol només un 16% de les gitanes poden accedir a una feina remunerada, en comparació amb el 31% dels gitanos i el 62% del conjunt de la població.

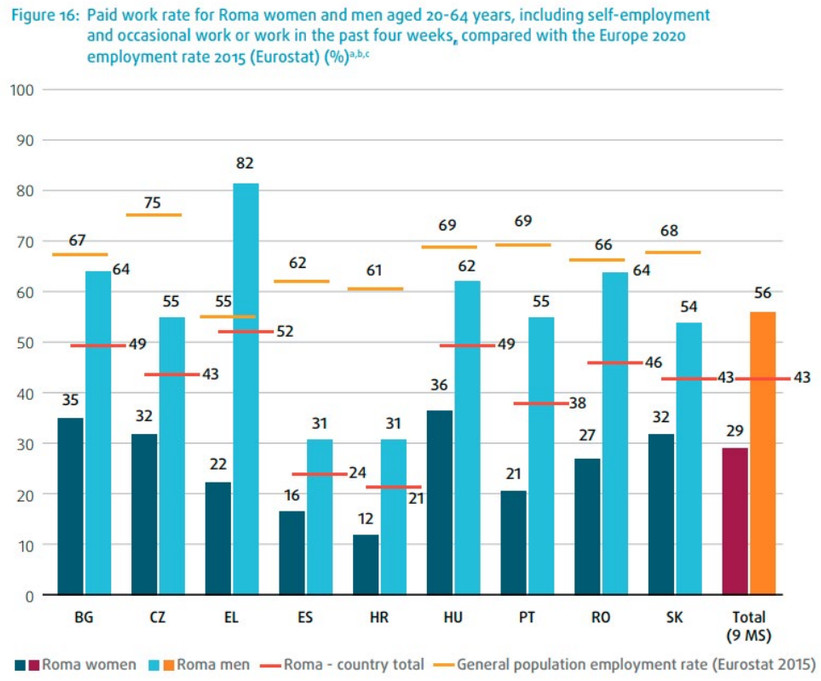

Infogra a: Agència de Drets Fonamentals de la UE.

La mateixa publicació advertia de la persistència del racisme i l'antigitanisme en les societats europees. És un motor que alimenta l'exclusió estructural de les comunitats i les persones gitanes, i que boicoteja qualsevol esforç de reducció de les desigualtats. En aquest sentit, les dades sobre l'accés de gitanes i gitanos al treball remunerat de cap manera poden deslligar-se dels prejudicis i el racisme que envolta el col·lectiu. El sondeig elaborat per l'Agència de Drets Fonamentals assenyalava, per exemple, que el 41% dels gitanos i el 38% de les gitanes enquestades van a rmar haver patit, en els cinc anys previs a la consulta, discriminació en el seu procés de recerca de feina a causa del seu origen ètnic o color de pell.

Què és l'antigitanisme?
Segons el Consell d'Europa, l'antigitanisme és "una fo especí ca de racisme, una ideologia que es fonamenta superioritat racial, una forma de deshumanització i de raci institucional alimentada per una discriminació històrica, c s'expressa, entre altres, a través de la violència, els discurso l'explotació, l'estigmatització i la discriminació més agrant".

Fotogra a recuperada de la pàgina de Facebook de la Noelia Heredia, La Negri.

L'ètnia i el gènere no són, pe descomptat, els dos únics eixos desigualtat que poden impacta les vides de les gitanes. En cas de la Noelia Heredia, se n' suma de manera signi cativa un tercer: una orientació sexua que no s'ajusta a les expectativ de l'heteropatriarcat. A nals de 2018, la Federació Estatal Lesbianes, Gais, Trans i Bisexuals (FELGTB) va presentar l'informe "La cara oculta de la violencia hacia el colectivo LGTBI", un estudi que recull 623 incidents d'odi denunciats durant el 2017 en diverses associacions LGTBI de totes les comunitats autònomes de l'Estat excepte Cantàbria, Navarra i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla. Són dades amb evidents limitacions metodològiques, i que s'han de llegir tenint en compte que en molts casos les agressions no es visibilitzen ni es denuncien, però que com a mínim ofereixen un termòmetre de la situació: mig centenar de denúncies cada mes.

Tot i els obstacles acumulats, ni el masclisme, ni l'antigitanisme ni l LGTBIfòbia han aconseguit silenciar la veu i el cajón de La Negri. Deu s perquè viu, com reitera l'himne de les gitanes, "Sin miedo a la libertad".

Entrevista

Dius que la música "fa i ha fet molt" per persones com tu. Què ha fet la música per tu?
En la meva vida personal, m'ha ajudat a sortir de situacions difícils. Em fa riure i em fa plorar i, a més, és un instrument que em permet explicar sobre mi allò que no puc dir parlant, com bé recull la meva targeta de visita. El amenc és el meu diari personal.

Com podem transformar-nos a través de la música?
La música és com quan estàs enamorada, que somrius sense motiu de vegades ns i tot plores. T'il·lusiones, tens ganes de viure i de compartir amb la gent que estimes. Això és, de fet, la música per mi: compartir amb la gent que estimes.

Ets dona, gitana, lesbiana i percussionista. Són molts fronts de discriminació. Com t'han impactat?
Han fet necessaris molts esforços de superació i la presa de decisions dràstiques. Però em sento realitzada perquè puc ser, viure i compartir qui soc. A més, he pogut professionalitzar-me en una rama de la qual estic profundament enamorada: el amenc.

Ets molt crítica amb el racisme que continua existint contra el poble gitano a l'Estat espanyol. Hi ha avenços?
Sí, són lents, però n'hi ha. Ara bé, per desgràcia hi ha coses i persone que no canviaran mai. La societat és racista.

Ets també una compromesa activista feminista i LGTBIQ+. Quins són els principals reptes en aquests àmbits?
Tenim pendent assolir la igualtat real i efectiva entre homes i dones, i l'acceptació de cada persona independentment de la seva orientació sexual.

Hi ha racisme en el moviment feminista i LGTBIQ+?
Sí, molt, i en el feminisme l'he sentit en carn pròpia. En el moviment LGTBIQ+, afortunadament, no l'he rebut directament, però sí que els ha tocat viure-ho a persones properes.

+ informació:
www.facebook.com/noelia.lanegri
www.facebook.com/Ververipen

sunitha krishnan

(ÍNDIA)

"Veig dones i nenes venudes per a la prostitució i l'esclavitud sexual, violades i deshonrades, que són culpabilitzades per allò que estan vivint."

eV XQD YHX GH UHIHUqQFLD HQ OD OOXLWD FRQWUD OD SURVWLWXFLy IRUoDGD L HO WUjÀF G·pVVHUV KXPDQV DPE ÀQDOLWDWV G·H[SORWDFLy VH[XDO O O·ÌQGLD eV RULJLQjULD GH .HUDOD SHUz WUHEDOOD GHV GH ID PpV GH GXHV GqFDGHV D +\GHUDEDG OD FDSLWDO GH O·(VWDW G·$QGUD 3UDGHVK $OOj YD IXQGDU O·DQ\ L MXQWDPHQW DPE HO PLVVLRQHU FDWzOLF -RVH 9HWWLFDWLO una organització que ha impactat positivament en les vides de PLOHUV G·LQIDQWV DGROHVFHQWV L dones: Prajwala.

Des de la seva posada en marxa, Prajwala ha aconseguit treure GH VLWXDFLRQV G·H[SORWDFLy VH[XDO i prostitució forçada unes 21.000 SHUVRQHV 8QHV V·KDQ UHFXSHUDW L han pogut reconduir les seves vides. A més, es calcula que la tasca de Prajwala ha evitat que aproximadament 10.100 infants caiguessin en situacions de prostitució, i ha sensibilitzat milions de persones sobre els riscos TXH JHQHUD HO WUjÀF G·pVVHUV KXPDQV DPE ÀQDOLWDWV G·H[SORWDFLy

(O FRPSURPtV GH 6XQLWKD .ULVKQDQ DPE HOV GUHWV KXPDQV Wp XQ OLQDU recorregut. Als vuit anys va començar ensenyant dansa a infants DPE GLVFDSDFLWDW SVtTXLFD L GHVSUpV YD FRQWLQXDU DPE LQLFLDWLYHV HGXFDWLYHV L FDPSDQ\HV G·DOIDEHWLW]DFLy SHU D OHV FRPXQLWDWV pV empobrides. Als quinze anys va patir una violació col·lectiva, i això YD FDQYLDU OD VHYD YLGD SHU VHPSUH 1R YD VHU QRPpV U·DJUHVVLy VLQy WRW HO TXH YD YHQLU GHVSUpV OD FXOSDELOLW]DFLy O·HVWLJPDWL]DFLy

Fotografia recuperada del perfil de Facebook de Sunitha Krishnan.

O·DwOODPHQW (O UHEXLJ SDWLW DUUHODW HP XQD HVWUXFWXUD YDFLOD SURIXQGDPHQW PDVFOLVWD L SDWULDUFDO YD JHQHUDU HQ .ULVKQDQ XQD HQRUPH UjELD 8QD UjELD TXH KD DFRQVHJXLW FDQDOLW]DU FDS D XQ REMHFWLX FODU O·DOOLEHUDPHQW L UHFXSHUDFLy GH GRQHV DGROHVFHQWV L LQIDQWV TXH YLXHQ HQ VLWXDFLRQV DVVLPLODEOHV D OHVFODYLWXG VHNXDO

.ULVKQDQ pV D GLD G·DYXL XQD WUHEDOODGRUD VRFLDO XQD SURIHVVLRQDO HQ la salut mental. No només desenvolupa accions a terreny, sinó que també ha escrit àmpliament sobre intervencions psicosocials per a YtFWLPHV GH WUjÀF DPE ÀQDOLWDWV G·H[SORWDFLy VH[XDO D VHYD WDVFD KD HVWDW UHFRQHJXGD DPE QRPEURVRV SUHPLV HQ HO SXQW GH PLUD GH [DU[HV GH FULP RUJDQLW]DW WUDQVQDFLRQDO TXH V·HQULTXHL[HQ DPE OD SURVWLWXFLy IRUoDGD / DFWLYLVWD és assetjada i amenaçada constantment, i ha estat assaltada més de 17 vegades. Aquestes agressions li han provocat, entre altres, SUREOHPHV G·HVTXHQD L VRUGHVD D O·RUHOOD dreta. Les instal·lacions i vehicles de Prajwala també han estat objecte de vandalisme i intimidacions.

Recuperar vides, un llarg viatge

El tràfic d'essers humans amb finalitats d'explotació constitueix una greu violació dels drets humans. L'Oficina contra la Droga i el Delicte de les Nacions Unides (UNODC, per les seves sigles en anglès) alerta que, cada any, milers de dones, homes i infants cauen en xarxes de tràfic, als seus països o a l'estranger. Gairebé tots els països del món en són partícips, ja sigui com a punts d'origen, trànsit o destinació de les víctimes.

Però de què parlem quan utilitzem l'expressió trà c d'éssers human amb nalitats d'explotació? Parlem del que en anglès es coneix co a human trafficking i en castellà com a trata de personas. En referim a casos on, segons les Nacions Unides, han de concórrer t elements. El primer té a veure amb l'acció: la captació, transport acollida o recepció de persones. El segon té a veure amb els mitja l'ús de la força, amenaces, coacció, enganys, o ns i tot el pagame a algú amb autoritat sobre les víctimes. Per últim, el tercer elemer va lligat a la nalitat: explotar-les i obtenir-ne un bene ci econòmic, ja sigui a través de la prostitució forçada, l'explotació laboral, l'extracció d'òrgans, l'obligació de cometre delictes, etc.

El darrer informe del Departament d'Estat dels Estats Units sobre trà c d'éssers humans alerta, de nou, que l'Índia és un país d'origen, trànsit i destinació de persones subjectes al treball forçós, l'explotació sexual. Veus expertes recollides en aquest estudi estimen que, a l'Índia, milions de dones i nenes viuen subjectes al trà c amb nalitats d'explotació sexual. Els principals punts de destinació de les víctimes són Calcuta, Bombai, Delhi, Hyderabad, Gujarat i la zona de la frontera entre l'Índia i el Nepal. Entre altres denúncies, l'informe apunta que hi ha agents de policia corruptes que protegeixen presumptes tra cants i propietaris de bordells, accepten suborns i serveis sexuals de les víctimes, i revelen informacions que obstaculitzen les accions de rescat de les forces de seguretat del país.

És en aquest context que l'activista Sunitha Krishnan i l'organització que lidera, Prajwala, desenvolupen la seva lluita contra l'esclavitud sexual. La seva tasca s'emmarca en un enfocament integral, que va des de la prevenció ns al rescat, la recuperació i la reintegració de les supervivents, i que té en la incidència política i social un pilar fonamental. En el centre dels processos se situen les capacitats i la força de les dones i nenes que han passat per situacions d'explotació.

Sortir d'una situació de prostitució forçada i reconstruir la pròpia vida no és un procés senzill. Com explicava la mateixa Krishnan en una entrevista publicada al web del premi Aurora, al qual va estar nominada l'any passat, la recuperació "no es produeix de la nit al dia". "Comença traient la persona d'un entorn d'explotació i traslladant-la a un espai segur; aleshores, poc a poc se l'ajuda a veure que estava sent explotada, perquè la majoria de vegades aquesta persona creu que era culpa seva", apuntava l'activista. "E viatge d'una supervivent dura tota la vida", advertia. És un viatge, són milers de viatges, que Krishnan ha acompanyat durant més de dues dècades.

Entrevista

Quin vol dir Prajwala?
Es una " ama eterna", i el seu signi cat és el d'una revolució social que no morirà mai.

Des de la fundació de Prajwala, com ha evolucionat la prostitució forçada i el tràfic amb finalitats d'explotació sexual a l'Índia?
En primer lloc, s'ha traslladat dels "barris rojos" a apartaments, hotels, complexos turístics, salons de bellesa, etc. A més, amb le noves tecnologies també ha arribat al món digital. Tot plegat fa que la qüestió sigui més difícil d'abordar. En segon lloc, l'edat de les víctimes s'ha anat reduint de manera progressiva. I per últim, aquest tipus d'explotació sexual abans estava molt focalitzada en la captació de persones pobres i marginades; ara, però, amb les noves tecnologies les xarxes socials ni tan sols la classe mitjana se n'escapa.

És fàcil pensar que la majoria de nenes i dones víctimes de tràfic venen de contextos socioeconòmics empobrits.
La teva experiència ho confirma?
No. Qualsevol tipus de vulnerabilitat, inclosa l'emocional, pot acabar traduint-se en una situació d'aquest tipus.

Prajwala duu a terme una sòlida tasca de prevenció.
Comptem amb grups de vigilància comunitària, que identi quen víctimes potencials i eviten que caiguin en situacions de trà c. També treballem amb la policia, en una estratègia de col·laboració que té el focus a les estacions de tren i d'autobusos, i busca evitar que víctimes potencials (criatures, nenes i dones que fugen) sigui atrapades. A més, treballem amb nois i homes, amb una estratèg que busca reduir la demanda.

Fotogra a recuperada de The Logical Indian.

Les supervivents juguen un paper molt important en la tasca de Prajwala.
Només amb la seva col·laboració és possible qualsevol canvi durador. No podrem posar al trà c amb nalitat d'explotació sexual sense la participació de les supervivents.

Creus que les autoritats estan actuant amb suficients recursos i voluntat per posar fi a aquesta forma d'esclavitud?
S'estan fent esforços, però són insu cients. Només podrem acabar amb aquesta crisi global si s'aborda com una guerra.

Afirmes que la societat civil és el teu major repte.
Les actituds i percepcions que la societat té de les víctimes fan que la reintegració sigui molt difícil; és per això que ho considero el major repte.

Has rebut diversos premis. Hi ha algun reconeixement que sigui especialment significatiu per tu?
Els somriures de les nenes i les dones a les quals serveixo és l'únic premi que anhelo. I això ho tinc cada dia de la meva vida.

Fotogra a recuperada de The Logical Indian.

+ informació:
www.prajwalaindia.com
www.facebook.com/prajwala.in
twitter.com/sunita_krishnan
sunithakrishnan.blogspot.com

leonard rentería

(COLÒMBIA)

"En els llocs on hi ha hagut més violència són just aquells per on en algun moment passarà un projecte signi catiu."

Equip d'Eleggua Comunicaciones.
Fotogra a: Tura Star Films
(recuperada del per l de Twitter d'@ElegguaC).

És un activista colombià que treballa per enfortir les comunitats afrodescendents de Buenaventura. És poeta i raper, i és també estudiant universitari de Psicologia. $PE O·RUJDQLW]DFLy NLOyPHWURV V·HVWj cinema i producció audiovisual per FRQWULEXLU D O·HVFO en el marc dels Acords de Pau.

+D SDUWLFLSDW HQ GLY socials i comunitàries, però actualment les seves energies se centren en el SURMHFWH G·(OHJJXD &RPXQLF Q·pV HO FUHDGRU L HO GLUHFWR ·DTXHÉWD RUJDQLW]DFLy EXVFD ´YLVLELOLW]DU UHDOLWDWV L DSRVDU L GHU HD WUDQVIRUPDFLy FROÃOHFWLYD GHO WHUULWRULµ HQ SDUDXOHV GH O·DFWLYLVWD

$ PpV 5HQWHUtD SDUWLFLSD WDPEp HQ OD WDXOD GH MRYHQWXW GHO FRPLWq GHO 3DUR &tYLFR ²XQ PRYLPHQW FtYLF TXH DO YD OLGHUDU XQD IRUWD SURWHVWD GH GLHV² L DO &RQVHOO GH 3ROtWLFD 6RFLDO GHO VHX PXQLFLSL $ WUDYpV GH O·HPLVVRUD 5&1 5DGLR DQDOLW]D QRWtFLHV L IHWV YLQFXODWV a la corrupció a Buenaventura, i des del novembre compta amb una secció de denúncia de la corrupció als informatius locals Fin de Semana Noticias.

5HQWHUtD KD FRQHJXW GH S GH OD YLROqQFLD GHV TX De fet, ha hagut de deixar casa de manera forçosa diverses vegades GHV GH OD GqFDGD GHOV cop va ser al 2015, quan van assassinar el seu cunyat.

5HQWHUtD YD WRUQDU D % al 2016 per continuar amb el seu activisme. Però de seguida va començar a patir persecucions i amenaces de mort, després de manifestar el seu desig de pau en un acte RUJDQLW]DW SHO SDUWLW GH O ÉWDUR 8ULEH /·(VWDW OL YD D EDSRVDU L GHU HD FROWHV TXH HQF

Buenaventura, suma de violències

El municipi de Buenaventura acull el port més important de la costa pací ca colombiana. És, segons la Comissió Econòmica per Amèrica Llatina i el Carib (CEPAL), un dels 15 ports amb més trànsit de tota la regió. Però aquesta intensa activitat portuària no s'ha traduït, ns ara, en benestar per a la població. Més aviat, tot el contrari.

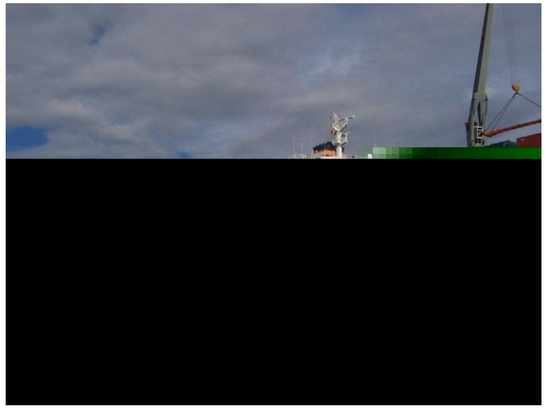

Port de Buenaventura. Fotogra a: Jimysantandef.

Tant Buenaventura com, a nivell més general, el departament del Valle del Cauca, arrosseguen l'impacte del con icte armat colombià i la presència prolongada del crim organitzat. Com explicava l'any passat l'advocat Alfredo Campos en un article a El Salto, el sud-occident de Colòmbia té un caràcter estratègic, que ha facilitat l'expansió de cultius i negocis il·lícits. A dia d'avui, el territori és escenari d'actuació de diferents actors armats, entre els quals la guerrilla de l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN) i diversos grups hereus del paramilitarisme. A l'ecosistema s'hi sumen grups formats per dissidents de les desmobilitzades FARC, que històricament havien tingut presència al Valle del Cauca.

La brutal realitat de violència de Buenaventura va quedar clarament exposada al 2014 amb l'informe "La crisis en Buenaventura, Desapariciones, desmembramientos y desplazamiento en el principal puerto de Colombia en el Pacífico", publicat per l'ONG Human Rights Watch. Entre altres dades, l'estudi assenyalava que, durant els tres anys previs a la publicació, Buenaventura va ser el municipi colombià amb major nombre de persones obligades a fugir de les seves llars per la violència. Només al 2013, més de 13.000 habitants de Buenaventura van patir desplaçament forçós. El document esmentava les diferents formes de violència a què és sotmesa la població de la zona per part dels grups criminals: restriccions a la llibertat de circulació, reclutament forçós, extorsió de comerciants, desaparicions forçoses, assassinats i esquarteraments, violència sexual, etc.

Al 2015, un nou informe, en aquest cas elaborat per la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, assenyalava els vincles entre la violència i l'expansió dels negocis a la ciutat. Amb el títol "Setge a les comunitats; Els impactes d'una empresa catalana, Grup TBC, a Buenaventura, Colòmbia", l'estudi denunciava: "La violència ha jugat un paper determinant per posar en marxa megaprojectes portuaris i ha estat utilitzada per pressionar la població perquè abandoni el territori sense cap compensació, sota amenaces de mort".

Dècades d'intensa violència sumades a la negligència de les autoritats polítiques s'han acabat traduint en indicadors socioeconòmics que encenen totes les alarmes. Segons informava la revista Semana l'any 2017, quan la població va protagonitzar un Paro Cívico de 22 dies en protesta per les seves condicions de vida, el municipi té un índex de pobresa multidimensional que supera en 17 punts percentuals la mitjana nacional. Si per al conjunt de Colòmbia és del 49%, a Buenaventura és del 66%. Es calcula que el 64% de la població urbana i el 91% de la rural són pobres, i que el 9,1% viu en condicions de misèria. L'atur oficial supera el 60% (hi ha elevades taxes d'ocupació informal), i l'accés a serveis bàsics de salut o a l'aigua no estan garantits.

Davant d'aquest panorama, la pregunta sorgeix sola: guarda relació l'oblit de l'Estat colombià per les comunitats de Buenaventura amb el fet que més del 80% de la població sigui afrodescendent? A l'hora d'enfocar el seu activisme, el Leonard Rentería ho té clar. En una entrevista publicada fa un parell d'anys, Rentería afirmava: "A nosaltres no només ens toca lluitar contra la injustícia social, sinó també contra el racisme, contra la manca de satisfacció de drets i la falta d'escenaris de participació. Ens toca treballar el doble."

Fotogra a recuperada de la pàgina de Facebook del comitè del Paro Cívico.

Entrevista

Com connecta la teva trajectòria com a raper amb la teva tasca de defensa dels drets humans?
Al principi escrivia poesia, escrivia sobre les meves vivències. Però d'aquí vaig passar al rap, perquè quan vaig conèixer aquest moviment vaig entendre que el rap era una eina fonamental per difondre els missatges que volia transmetre, i per defensar de manera àmplia els meus drets i els de la meva gent. Vaig veure la força comunicativa que tenia el rap, i que podia apro tar als espais radiofònics on em conviden i als programes de televisió als quals assistia. Amb l'excusa del rap, podia entrar a tots els barris per entregar un missatge d'alliberament, paraules que d'una altra manera no podria portar a determinats llocs on presentar certs temes equivaldria a col·locar-me una làpida.

Al 2016 vas protagonitzar un vídeo viral en què expressaves a l'expresident Uribe el teu rebuig a la seva campanya contra els Acords de Pau. Com vas viure el plebiscit?
Per mi va ser una gran oportunitat. Com a víctima, havia apostat pel perdó i la reconciliació, malgrat tot el que ens havia tocat viure a mi i la meva família. Em va saber greu veure com es perdia, però em vaig sentir orgullós perquè el 70% de la gent de la meva ciutat va optar pel sí.

En la teva tasca de defensa dels drets humans, poses el focus en la pobresa, les desigualtats i el racisme.
Buenaventura és una ciutat majoritàriament de gent negra, i el progrés aquí és molt lent. Allà on hi ha comunitats ètniques és on hi ha més pobresa, abandonament, violència i desigualtats. Aquest país tracta els seus habitants de manera estratificada: un negre val menys, i encara és pitjor si és pobre. La pobresa és la condemna que fa que les comunitats ètniques arribin a la violència i continuïn escollint persones que els prometen canvis tot aprofitant-se de la seva situació actual.

Quins són els principals reptes als quals s'enfronta la joventut de Buenaventura?
El principal és mantenir-se viu en mig de tanta violència. També són reptes mantenir l'esperança en mig de tanta falta d'oportunitats, així com mantenir-se aïllat de la violència en mig de tanta misèria. En una ciutat on l'atur és del 63% i el 80% viu en la pobresa, és difícil sobreviure. Dol veure com molts joves han de sortir del país per millorar les seves condicions. L'abandonament estatal i la corrupció local, que acaba amb tot, fan que ser jove a Buenaventura sigui difícil. Però ens toca resistir, és l'arma que ens queda.

+ informació:
www.facebook.com/ElegguaC
twitter.com/elegguac
twitter.com/LeonardBtura